Regionale stuurgroep RIEC AA

VOORSTEL START ONDERMIJNINGSBRIGADE

(d.d. 21 september 2020)

Vergadering	21 september 2020
Agendapunt	5. Ondermijningsbrigade
Ingebracht door	[redacted] ([redacted] De Weerbare Stad – Gemeente Amsterdam), [redacted] Ondermijningsbrigade – Gemeente Amsterdam). In afstemming met [redacted]

1. Inleiding

In de vergadering van de Tactische Stuurgroep (hierna: **TS**) van het RIEC-AA (hierna: **RIEC**) van 7 mei jongstleden is het initiatief besproken om voor de regio Amsterdam-Amstelland tot een Ondermijningsbrigade Amsterdam-Amstelland (hierna: **Ondermijningsbrigade**) te komen.

De Ondermijningsbrigade voert ***multidisciplinaire controleacties*** uit binnen het beleidskader van het RIEC-zesluik en de landelijke thema's van het RIEC. Daarbinnen ligt de prioriteit op het zesluik. De multidisciplinaire controlecapaciteit (de 'frontlinie' van de Ondermijningsbrigade) is een flexibele schil die wordt ondersteund door een vaste kern (de 'backoffice' van de Ondermijningsbrigade) waar de gezamenlijke inzet wordt gecoördineerd en voorbereid.

In deze notitie komen aan de orde:

§ 2 - Werking en inrichting Ondermijningbrigade
§ 3 - Doel
§ 4 - Nut en noodzaak
§ 5 - Resultaten
§ 6 - Afbakening
§ 7 - Governance en huisvesting
§ 8 - Werkproces
§ 9 - Communicatie
§ 10 - Dekking

Voorgesteld wordt om de Ondermijningsbrigade te laten starten als *pilot* gedurende een jaar. Na deze pilotperiode zal het functioneren van de Ondermijningsbrigade worden geëvalueerd.

2. Werking en inrichting Ondermijningbrigade

De Ondermijningsbrigade is het label waaronder multidisciplinaire controleacties worden uitgevoerd op basis van meldingen/signalen van ondermijning die – als gezegd – passen binnen het regionale RIEC-beleidskader (het RIEC-zesluik) en de landelijke thema's van het RIEC. Daarbinnen ligt de prioriteit op het zesluik. De signalen op de signaallijsten bij de opgestelde RIEC-ondermijningsbeelden die aan de genoemde voorwaarden voldoen, vallen hier ook onder.

Zodra de Ondermijningsbrigade ('backoffice') een melding/signaal ontvangt, wordt beoordeeld of dit binnen deze prioriteiten valt en of een multidisciplinaire controleactie tot resultaat kan leiden. Indien dit het geval is, wordt het voorgelegd aan de RIEC-partners met de vraag of zij willen participeren in een controleactie. Als meer dan twee partners intekenen (aangeven te willen participeren), organiseert de Ondermijningsbrigade ('backoffice') de multidisciplinaire controleactie.

De multidisciplinaire controle is een gezamenlijke en (qua timing) afgestemde controleactie, uit te voeren door beschikbare medewerkers van verschillende RIEC-partners. De partners die intekenen voor deelname doen mee op basis van eigen bevoegdheden en eigen informatie. Het samenstel van de partners die aan de multidisciplinaire controle deelnemen is op dat moment de 'frontlinie' van de Ondermijningsbrigade. Zo worden controles met grote regelmaat mogelijk. In deze vernieuwde en versterkte organisatievorm kunnen er zelfs meerdere controles op een dag plaatsvinden en op meerdere plekken in de regio.

Zoals hiervoor beschreven ligt de uitvoering van de controleacties bij de medewerkers met controle- en handhavingsbevoegdheden van de verschillende RIEC-partners. Zij opereren dan onder het label Ondermijningsbrigade. Het gaat hier om reguliere mono-capaciteit die op een andere manier, namelijk in multidisciplinair verband, wordt ingezet. In deze flexibele schil wordt idealiter gebruik gemaakt van medewerkers van de partners die geregeld gezamenlijk controleacties uitvoeren, elkaars bevoegdheden kennen en op elkaar ingespeeld raken. Hoeveel capaciteit hiervoor nodig is, hangt af van het aantal meldingen/signalen, de aard van de meldingen/signalen waarop geacteerd gaat worden en bij hoeveel meldingen/signalen partners aangeven interesse te hebben om een controleactie uit te voeren en daarin te participeren. Elke RIEC-partner beslist zelfstandig per controleactie of men wel of niet kan of wil participeren.

De Ondermijningsbrigade bestaat uit een vaste kern ('backoffice') en een flexibele schil ('frontlinie'). De vaste kern bestaat uit een coördinator en (diens) ondersteuner (2 x 1,0 fte, voor coördinatie en communicatie met partners), twee operationeel medewerkers (2 x 1,0 fte, belast met voorbereiding/organisatie/ondersteuning van de controleacties) en een secretaris (0,5 fte, ten behoeve van de samenwerking en voorbereiding van controleacties en het monitoren en rapporteren). De benodigde capaciteit voor de vaste kern van de Ondermijningsbrigade kan deels geleverd worden door de gemeente Amsterdam. Gelet op deze invulling ligt beheer door de gemeente Amsterdam voor de hand.

3. Doel

Het doel van de Ondermijningsbrigade is om sneller, flexibeler en doelgerichter met elkaar gezamenlijke controleacties uit te voeren die een bijdrage leveren aan de bestrijding van de drugseconomie.

De *beoogde dynamiek* is een hoger volume aan controles, met een onvoorspelbaar karakter.
Het *beoogde effect* is zichtbare overheidsreacties in geval van onregelmatigheden en misstanden, met een verstorend effect op de drugseconomie.
De *gehoopte impact* is een gevoel van onzekerheid en onbehagen voor criminele ondernemers die nu nog betrekkelijk ongestoord van de drugseconomie profiteren.

4. Nut en noodzaak

In de aanpak van ondermijning spelen fysieke controles een onmisbare rol. In de huidige praktijk worden controleacties ad hoc georganiseerd, zijn er geen vaste afspraken tussen de verschillende partners en wordt telkens 'opnieuw het wiel uitgevonden'. Door de organisatie van de multidisciplinaire controles te beleggen bij de 'backoffice' van de Ondermijningsbrigade wordt kennis en expertise opgebouwd en ligt de organisatie, coördinatie en afstemming telkens bij hetzelfde coördinatiepunt (de 'backoffice' van de Ondermijningsbrigade) die hiervoor ook opgericht en ingericht is. Dit leidt tot capaciteits-efficiënte routines en komt de effectiviteit en snelheid ten goede.

De Ondermijningsbrigade kan dus in actie komen op basis van meldingen/signalen die afkomstig zijn van een partners maar ook – op verzoek – ingezet worden ten behoeve van RIEC-projectgroepen en gebiedsgebonden HHK's, als in het kader van een lopende RIEC-casus of aanpak een controleactie gewenst is. Dit is een belangrijke extra versterking in het kader van de vernieuwde RIEC-aanpak, zoals deze vanaf 1 oktober 2020 gaat starten.

5. Resultaten

De Ondermijningsbrigade is iets nieuws. De hoeveelheid controleacties is primair afhankelijk van de hoeveelheid ontvangen bruikbare meldingen/signalen van ondermijning. Om deze reden zijn cijfers qua aantal controleacties, maar ook qua benodigde inzet en resultaten lastig vooraf te bepalen. Als resultaten kunnen worden aangemerkt:

- *volume:* verhogen van het aantal controleacties in de regio Amsterdam-Amstelland, waardoor het totaal aantal overheidsinterventies zal toenemen;
- *zicht op misstanden:* verbeteren van het zicht op ondermijning van individuele partners door opgedane bevindingen tijdens controleacties, hetgeen de inbreng van partners in geaccordeerde RIEC-casuïstiek kan verbeteren;
- *zichtbaar overheidsoptreden:* zichtbaarheid van de aanpak van ondermijning binnen de regio Amsterdam-Amstelland;
- *handelingssnelheid:* de Ondermijningsbrigade is in staat om snel multidisciplinaire controleacties te organiseren en uit te voeren.

Per kwartaal inventariseert de Ondermijningsbrigade de uitgevoerde controleacties. Deze (monitor)resultaten worden aan de TS voorgelegd. Een jaar na de effectieve start van de Ondermijningsbrigade zal er een evaluatie van de pilot Ondermijningsbrigade worden uitgevoerd.

6. Afbakening

De Ondermijningsbrigade is actiegericht en richt zich niet op meldingen/signalen die een RIEC-partner zelf (monodisciplinair) kan oppakken. De Ondermijningsbrigade richt zich niet op overlastmeldingen. De opbrengst van de controleacties wordt niet door de Ondermijningsbrigade, maar door de deelnemende partners zelf opgevolgd conform hun eigen mogelijkheden, taken en bevoegdheden. De betrokken partners koppelen hun vervolgstappen terug aan de Ondermijningsbrigade, om zo de resultaten van de Ondermijningsbrigade te kunnen monitoren. De Ondermijningsbrigade kan *geen* gegevens van RIEC-partners verzamelen of uitwisselen buiten het kader van het RIEC-werkproces 'Van signaal tot interventie' en de in dat kader geldende afspraken. Uiteraard kan bijvoorbeeld een controleactie wel aanleiding zijn tot het indienen van een signaalformulier bij het RIEC-bureau.

7. Governance en huisvesting

Voor een goede invulling van de governance van de Ondermijningsbrigade is het van belang om een onderscheid te maken tussen ophanging, aansturing en het beheer van de Ondermijningsbrigade. Gelet op het hierboven omschreven doel van de Ondermijningsbrigade wordt voorgesteld om de Ondermijningsbrigade te laten functioneren binnen de RIEC-governance. Dit impliceert ook een goede relatie en afstemming met het OCO en het RIEC-bureau. De exacte invulling hiervan wordt nog nader uitgewerkt.

Omdat dit voorstel uitgaat van gemeentelijke medewerkers in de vaste kern van de Ondermijningsbrigade ('backoffice), wordt voorgesteld om de Ondermijningsbrigade beheersmatig onder te brengen bij de gemeente Amsterdam (waar dan ook de dagelijks aansturing van de vaste kern wordt belegd). Aansluitend hierop wordt voorgesteld de vaste kern van de Ondermijningsbrigade fysiek onder te brengen op een locatie binnen de gemeente Amsterdam.

8. Werkproces

In dit voorstel is het functioneren van de Ondermijningsbrigade in grote lijnen beschreven. Zodra het voorstel is goedgekeurd zal het werkproces worden uitgewerkt. Dit werkproces gaat onder andere over het ontvangen van meldingen/signalen, het organiseren en coördineren van controleacties, de afstemming met partners en terugkoppeling van het resultaat van de controleacties. De werkgroep – die heeft meegewerkt aan de totstandkoming van dit voorstel – zal worden benut voor nadere gezamenlijke uitwerking.

9. Communicatie

De Ondermijningsbrigade richt zich op snelle, zichtbare en concrete controleacties. Het zou daarbij jammer zijn als die zichtbaarheid zich beperkt tot de directe omgeving van een controlelocatie. Dit betekent dat de resultaten van de controleacties van de Ondermijningsbrigade frequent via persberichten voor de media in de regio Amsterdam-Amstelland zullen worden gecommuniceerd. Het ligt voor de hand om daarvoor bouwstenen te ontwikkelen, waar afhankelijk van de controle en/of de opbrengst één of meer van de deelnemende RIEC-partners het podium krijgen, indien zij dat willen.

De start van de Ondermijningsbrigade is een belangrijk communicatiemoment om bedrijven en bewoners duidelijk te maken dat RIEC-partners actiegericht de handen ineenslaan om ondermijning aan te gaan pakken, inclusief voorbeelden van waar de Ondermijningsbrigade zich op richt en hoe men meldingen/signalen kan melden. De ondernemersverenigingen, winkeliersverenigingen, MKB, KHN, BIZ'en en andere netwerken van bedrijven zullen daarnaast gericht worden geïnformeerd.

Als laatste zal qua communicatie intern aandacht aan de Ondermijningsbrigade moeten worden geschonken om ook medewerkers mee te nemen in wat de Ondermijningsbrigade is en hoe men meldingen/signalen kan doorgeven. Het ligt voor de hand dat de RIEC-partners ook intern over de resultaten van de Ondermijningsbrigade communiceren. Daartoe kan gebruik gemaakt worden van de communicatiemogelijkheden van het RIEC-bureau.

10. Dekking

Zoals in paragraaf 2 aangegeven bestaat de vaste kern van de Ondermijningsbrigade uit 4,5 fte. De gemeente Amsterdam heeft structureel 2,5 fte beschikbaar voor het pilotjaar 2021 en 2022 (in geval van voortzetting). In de *aanvraag additionele middelen* is financiering voor 1,0 fte (coördinator) opgenomen voor die periode. Participatie van de Amstellandgemeenten in de Ondermijningsbrigade is verzekerd door in diezelfde *aanvraag additionele middelen* 2,0 fte op te nemen. Het betreft hier *tijdelijke* middelen.

NB De gemeente Amsterdam investeert verder in de controlecapaciteit door extra DOR-controleurs, een extra toezichthouder (VTH), de inzet van THOR-medewerkers en een versterking van de informatieanalyse ten behoeve van eigen gemeentelijke informatie.